

WYMAGANIA EDUKACYJNE – JĘZYK POLSKI – KLASA 5

WSiP „Zamieńmy słowo”

Zakres umiejętności	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
I półrocze					
Czytanie i odbiór tekstów	Czyta teksty ze zrozumieniem; wskazuje temat, bohaterów i najważniejsze wydarzenia; odpowiada na proste pytania do tekstu.	Omawia temat i najważniejsze elementy utworu; porządkuje wydarzenia; wskazuje podstawowe informacje o bohaterach i świecie przedstawionym.	Samodzielnie omawia przebieg wydarzeń, cechy bohaterów i podstawowe elementy budowy utworu; formułuje wnioski.	Analizuje zależności między wydarzeniami, zachowaniem bohaterów i przesłaniem utworu; uzasadnia swoje sądy.	Samodzielnie i wnikliwie interpretuje tekst, dostrzega jego sensy i związki z innymi tekstami kultury.
Lektury i teksty kultury	Zna treść wymaganych lektur; rozpoznaje podstawowe cechy bohaterów i wydarzenia.	Opowiada treść lektury, charakteryzuje najważniejsze postacie i wskazuje ważne wydarzenia.	Charakteryzuje bohaterów, określa tematykę i problematykę oraz uzasadnia wypowiedzi przykładami z lektury.	Analizuje postawy bohaterów, wartości i przesłanie utworu; porównuje wybrane elementy różnych tekstów.	Samodzielnie interpretuje lektury i wykorzystuje je jako kontekst w wypowiedziach; formułuje dojrzałe wnioski.
Formy wypowiedzi	Tworzy krótkie wypowiedzi zgodne z tematem; podejmuje próbę napisania opowiadania, opisu, charakterystyki, planu lub listu.	Pisze uporządkowane opowiadanie, opis i charakterystykę; zachowuje podstawową kompozycję i poprawność zapisu.	Samodzielnie tworzy spójne opowiadanie, opis i charakterystykę; dobiera słownictwo i uzasadnia oceny.	Tworzy rozwinięte, logiczne i językowo poprawne wypowiedzi; świadomie stosuje dialog, opis i środki wzbogacające tekst.	Tworzy oryginalne i bardzo dobrze skomponowane wypowiedzi; sprawnie dostosowuje formę, styl i język do celu.
Nauka o języku	Rozpoznaje podstawowe części mowy i ich najważniejsze cechy; wykonuje proste ćwiczenia gramatyczne.	Rozpoznaje i nazywa części mowy, określa ich podstawowe formy i funkcje; stosuje poznane zasady w ćwiczeniach.	Sprawnie analizuje formy gramatyczne i poprawnie wykorzystuje wiedzę o częściach mowy w wypowiedziach.	Samodzielnie wyjaśnia zależności gramatyczne i wykorzystuje wiedzę językową do poprawiania oraz redagowania tekstów.	Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę gramatyczną, dostrzega niuanse językowe i samodzielnie rozwiązuje trudne problemy.
Słownictwo, ortografia, interpunkcja	Zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne; z pomocą poprawia najczęstsze błędy.	Stosuje poznane zasady w typowych sytuacjach; rozpoznaje synonimy, antonimy, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przerośnym.	Poprawnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz dobiera słownictwo odpowiednio do wypowiedzi.	Samodzielnie wyjaśnia zasady pisowni, poprawia własny tekst i świadomie różnicuje słownictwo.	Bardzo sprawnie posługuje się słownictwem i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie redaguje teksty, uzasadniając wybory językowe.
II półrocze					
Czytanie, analiza i interpretacja	Rozpoznaje temat, narratora lub osobę mówiącą, bohaterów i podstawowe elementy budowy utworu; wskazuje informacje w tekście.	Omawia budowę, tematykę i przesłanie utworu; rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne i gatunki.	Analizuje elementy utworu, wskazuje ich funkcje i formułuje wnioski poparte tekstem.	Samodzielnie interpretuje utwory, dostrzega znaczenia dosłowne i przerośne, porównuje teksty.	Wnikliwie interpretuje utwory literackie i teksty kultury, dostrzega konteksty i samodzielnie stawia problemy interpretacyjne.
Lektury	Czyta wymagane lektury i zna ich podstawową treść.	Opowiada treść lektur, wskazuje bohaterów, wydarzenia i najważniejsze problemy.	Charakteryzuje bohaterów, analizuje ich postawy i uzasadnia oceny przykładami z tekstu.	Porównuje bohaterów, wartości i problemy kilku utworów; formułuje samodzielne wnioski.	Tworzo wykorzystuje lektury w wypowiedziach, łączy je z innymi tekstami kultury i samodzielnie interpretuje.
Formy wypowiedzi i argumentowanie	Tworzy krótkie streszczenie, notatkę, e-mail, list, opis lub wypowiedź argumentacyjną według wzoru.	Tworzy poprawne streszczenie i podstawową wypowiedź argumentacyjną; podaje argumenty związane z tematem.	Buduje spójną wypowiedź z argumentami i przykładami; zachowuje właściwą kompozycję.	Dobiera trafne argumenty, przykłady i wnioski; świadomie kształtuje kompozycję i styl.	Tworzy samodzielne, przekonujące wypowiedzi; argumentuje logicznie i wykorzystuje wiedzę literacką oraz językową.
Składnia i gramatyka	Rozpoznaje podstawowe części zdania i typy zdań; wykonuje proste ćwiczenia składniowe.	Rozpoznaje podmiot, orzeczenie i najważniejsze określenia; rozróżnia zdania pojedyncze i złożone.	Analizuje części zdania, związki wyrazów i budowę zdań; poprawia typowe błędy składniowe.	Samodzielnie dokonuje analizy składniowej i wykorzystuje ją do świadomego redagowania tekstów.	Sprawnie i samodzielnie analizuje złożone konstrukcje składniowe oraz wyjaśnia ich funkcję w tekście.
Notatka i samokontrola	Sporządza prostą notatkę z pomocą; potrafi wskazać niektóre własne błędy.	Sporządza uporządkowaną notatkę i poprawia część błędów po wskazaniu ich rodzaju.	Samodzielnie sporządza notatki i dokonuje korekty własnej wypowiedzi.	Świadomie korzysta z różnych form notatki, analizuje własne błędy i poprawia tekst przed oddaniem.	Samodzielnie doskonali własne wypowiedzi, wyciąga wnioski z popełnianych błędów i dobiera skuteczne sposoby nauki.

- Ocena wyższa zakłada opanowanie wymagań z poziomów niższych.
- Szczególne zaangażowanie ucznia, przejawiające się systematycznym wykonywaniem prac domowych oraz osiąganiem wysokiego poziomu wykonywanych zadań, jest uwzględniane przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej.
- W II półroczu nie rezygnuje się z wymagań wprowadzonych wcześniej – oczekuje się ich sprawniejszego, bardziej samodzielnego i funkcjonalnego stosowania.
- Wymagania można realizować na różnych tekstach i materiałach; nie są przypisane do konkretnego tematu lekcji, utworu ani ćwiczenia.
- Ocena celująca oznacza: samokształcenie, samodzielność, twórcze zastosowanie wiedzy, pogłębioną analizę i dbałość o najwyższą jakość wykonywanych zadań.